

Tarp viduramžių archeologijos, paveldo apsaugos ir archeologijos vadybos. Pokalbis su prof. dr. Albinu Kuncevičiumi

Algimantas Merkevičius

Šiuo pokalbiu skaitytojus norime detaliau supažindinti su vienu iš žymiausių šių dienų Lietuvos archeologų, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Archeologijos katedros vedėjo, prof. dr. Albino Kuncevičiaus, kurio 60-ies metų jubiliejų šiemet paminėjome, archeologine veikla. Jubiliejai yra gera proga apžvelgti ir įvertinti nuveiktus darbus bei pamąstyti apie tolesnės veiklos perspektyvas. Šiame pokalbyje aptartos ir kai kurios visai Lietuvos archeologijai svarbios problemos.

Reikšminiai žodžiai: viduramžių archeologija, paveldosauga, Vilniaus universitetas, Dubingių piliavietė, Vilniaus žemutinė pilis, archeologijos vadyba.

With this conversation we aim to introduce to our readers one of the most well-known present-day Lithuanian archaeologists – Prof. PhD Albinas Kuncevičius, who heads the Archaeological Department at Vilnius University and whose 60th anniversary was commemorated at the end of this year. This conversation also discusses some issues important to the entire archaeological field of Lithuania.

Keywords: Medieval Archaeology, heritage protection, Vilnius University, Dubingiai Castle, Vilnius Lower Castle, archaeological management.

AM: Mūsų pokalbį noriu pradėti nuo tavo archeologinės veiklos ištakų. Kodėl pasirinkai archeologiją, kas tam turėjo įtakos? Ar noras tapti archeologu kilo mokantis vidurinėje mokykloje, o gal studijų metais taip susiklostė, kad teko rinktis archeologiją¹. Taigi kodėl archeologija?

AK: Pasirinkau istoriją ir Vilniaus universitetą, nes norėjau būti istoriku. 1975 m. baigiau Marijampolės Jono Jablonskio vidurinę mokyklą (dabar Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija), kurioje buvo sustiprintas humanitarinis mokymas (papildomos lietuvių kalbos, lotynų kalbos pamokos, o svarbiausia, geri mokytojai). Namuose buvo pilna knygų, nes tėvai pirkdavo visas, kurias tuo metu tik buvo galima gauti. Tad humanitariniai mokslai buvo logiškas pasirinkimas, tuo labiau kad tikslieji mokslai, ypač chemija ir fizika, nebuvo mėgstami dalykai. Apie archeologiją žinojau tik iš tuo metu populiarių knygų, bet kad

ir jų buvo mažai – Z. Kosidovskis, „Lisipo žirgai“, dar K.V. Ceramas – „Dievai, kapai ir mokslininkai“. Stojau į istoriją ir būtent į Vilniaus universitetą, nes norėjau būti istoriku, bet nebūtinai, o kuo toliau, tuo vis mažiau, istorijos mokytoju. Archeologija, kurią tuo metu dėstė vienintelis doc. dr. Pranas Kulikauskas, manęs „neužkabino“. Daug įdomesnės buvo istorikų, dėsčiusių Lietuvos istoriją, E. Gudavičiaus ir B. Daščioro, paskaitos. Nebuvau ir itin stropus studentas. Mokiausi gerai, bet labiau rūpėjo sportas ir kitokie dalykai. Kaip minėjai, nuo trečio kurso reikėjo rinktis specializaciją ir dėl savo pažymių maniau, kad galiu tai padaryti. Parašiau pareiškimą, kad noriu studijuoti Lietuvos istoriją, bet paskyrė į archeologiją. Nuėjau pas tuometinį dekaną doc.V. Lesčių, bandydamas išsiaiškinti, bet tas gana arogantiškai pasakė, kad Lietuvos istorija ir taip populiori, o archeologijoje reikia vyrų, tad taip nuspręsta, ir jau viskas.

AM: Kokios buvo archeologijos ir istorijos studijos Vilniaus universitete XX a. aštuntame dešimtmetyje? Kas išliko atmintyje? Kiek studijų metu buvome paruošti archeologiniam darbui?

AK: Studijuojant pirmame kurse, archeologiją dėstė tik doc. dr. Pranas Kulikauskas, paskui vieną semestrą atėidavo iš instituto Adolfas Tautavičius, kurio pas-

¹ Skaitytojams noriu priminti, kad XX a. aštuntame dešimtmetyje archeologija buvo suprantama kaip istorijos dalis. Norint tapti archeologu, reikėjo įstoti į Vilniaus universiteto istorijos specialybę, ir tik vėliau, įpusėjus studijoms, buvo galima rinktis vadinamąją archeologijos (kaip tada buvo suvokiama, seniausios istorijos dalies), specializaciją, kuri tam tikrą laiką vadinta muziejinkyste.

1 pav. Albinas Kuncevičius, Vilniaus universiteto studentas, Istorijos fakulteto kiemelyje. Šalia, iš kairės, stovi archeologas Eugenijus Svetikas

Fig. 1. Albinas Kuncevičius – a student of Vilnius University, here seen in the yard of the Faculty of History. In his company, on the left side is archaeologist Eugenijus Svetikas.

kaitos buvo apie vidurinę geležies amžių. Paskaitose jis daugiausia kalbėjo apie radinių tipus. Aišku, žinojo jis daug, bet man tai nebuvo įdomios paskaitos. Studijų pabaigoje pirmąsias savo paskaitas pradėjo skaityti iš kariuomenės grįžęs Aleksiejus Luchtanas. Taigi, ne tiek jau daug ko išmokau ir ne tiek jau daug buvo dėstytojų. Kiek įdomesnė buvo studentų mokslinės draugijos veikla, o pamažu ir pats pradėjau domėtis, skaityti viską, bet gana padrikai. Kiek labiau visada domino istoriniai archeologiniai periodai, o ne akmens amžius, labiausiai intrigavo viskas, ką tik galėjau rasti universiteto bibliotekoje, apie jotvingius (daugiausia tai buvo straipsniai lenkų kalba). Nebuvau mėgėjas ir Kulikauskų darbų, kažkaip pavyko išvengti ir jų vadovaujamų praktikų Kernavėje. Su studijų kolega Eugenijumi Svetiku buvome ištrūkė ir įsiprašė vienai vasaros praktikai pas archeologą Vytautą Daugudį, tyrinėjusį Imbarės piliakalnį. Man tai buvo nepakartojama patirtis. Nekalbant apie vadovo laisvalaikį, jis man visiškai atidavė perkasą, kur slėpėsi Imbarės piliakalnio

buvusių vartų liekanos. Atidavė – tai reiškia nuo vadovavimo darbininkams iki dienoraščio ir brėžinių. Be to, V. Daugudis turėjo daug knygų, tarp jų ir tuo metu tik specialiuose fonduose buvusių šiaip jau skaitytojams neprieinamą „Bostono lietuvių enciklopediją“, kurią jis buvo atsivežęs ir kurios ištikus skyrius persirašiau pažodžiui. Kiek baigę studijas buvome paruošti archeologo darbui? Anksčiau maniau, kad mažai, dabar atrodo, kad vis dėlto buvome gavę bazines žinias, o visa kita – tyrimų praktika, radinių pažinimas, tuo labiau tokių darbų organizavimas ir pan. – buvo ir bus, kaip ir dabar yra, įgyjama tik dirbant. Mūsų laikais nebuvo užsienio literatūros, gal tik išskyrus lenkiškas knygas, radiniai buvo menkai pažįstami, tad pagrindinis dalykas, kuris, mano galva, svarbiausias ir dabar – pasirinkti labiausiai dominančią sritį, gerai, jei yra patarantis vadovas, ir svarbiausia – savarankiškai kaupiti žinias. Tada tai buvo skaityti knygas, dabar irgi tas pats. Tik dabar gal lengviau, nes ir įvairių šalių knygos lengvai pasiekiamos, yra beveik visagalys guglas, ry-

šiai, kontaktai, galimybės nepalyginti didesnės. Taigi, dabar, manau, labai svarbu atsirinkti svarbiausius dalykus, nes aprėpti ir perskaityti viską, kas prieinama ar išleidžiama, – jau nebeįmanoma ir nėra būtinybės.

AM: Baigęs universitetą, dirbai paminklosaugos sistemoje – Mokslinėje metodinėje kultūros paminklų apsaugos taryboje. Ar darbas šioje institucijoje lėmė, kad tolesnėje archeologinėje veikloje daug laiko ir dėmesio skyrei paveldui?

AK: 1985 m. baigęs universitetą, pagal turimus balus galėjau pasirinkti iš pasiūlytų vietų būsimą darbovietę. Archeologinės vietos tebuvo dvi. Viena Klaipėdoje, Paminklų restauravimo institute. Ten jau dirbo Vladas Žulkus ir Jonas Genys. Rimta kompanija, geriausiai senamiesčius tyrinėjusi grupė. Svarsčiau apie darbą Klaipėdoje, bet buvau vedęs, o žmona dar studijavo universitete, tėvai gyveno prie Marijampolės, tad Klaipėda buvo per toli. Kita archeologinė vieta, ir pati pirmoji pagal paskyrimus, buvo Vilniuje, Mokslinėje metodinėje kultūros paminklų apsaugos taryboje. Tai – paminklų apskaitą vykdanči įstaiga, kuri dabar vadinasi Kultūros paveldo centras. Ten buvo Archeologijos skyrius, kuriame dirbo Romas Olišauskas (skyriaus viršininkas), Jonas Balčiūnas ir Bronius Dakanis. Pagrindinis darbas buvo žvalgomosios ekspedicijos, kurių metu reikėjo tikrinti žinomus ir spėjamus archeologijos paminklus, taip pat rašyti tokių darbų žvalgomąsias ataskaitas, pildyti apskaitos dokumentus. Buvo įdomu. Ten dirbdamas su kolegomis aplankiau visus Kauno, Klaipėdos, Tauragės rajonų archeologijos objektus, daugybę kitų, esančių įvairiuose rajonuose (Kuncevičius, 1983, p. 62–66; Kuncevičius, 1984, p. 123–124). Po poros metų buvo paaukštintos mano pareigos – tapau Koordinacijos skyriaus vedėju. Pagrindinis vedėjo darbas buvo kultūros paminklų apsaugos zonų planų derinimas ir tvirtinimas. Dar po metų buvau perkeltas į Kultūros ministeriją, Kultūros paminklų ir apsaugos valdybą, inspektoriumi archeologijos paminklams. Lietuvos istorijos institutas išduodavo leidimus, vadinamuosius „atvirus lapus“, tirti archeologijos paminklus, bet tuos leidimus reikėjo tvirtinti ministerijoje. Tuo metu buvo daug archeologinių paminklosauginių įvykių – pirmasis teismas dėl suardyto archeologijos paminklo (suartas Kernavės Pajautos slėnis, pasitaikė nemažai kitų skandalingų žalojimo atvejų), daug miestų archeologijos problemų

2 pav. Vilniaus Žemutinės pilies mūrai 1990 metais
Fig. 2. Masonry of the Vilnius Lower Castle, 1990.

(buvo daug kasama, mažai rašoma, vyravo statybinė archeologija). 1987 m. po labai ilgos pertraukos pirmą kartą buvo paskelbtas oficialus konkursas į archeologo vietą Lietuvos istorijos institute, Archeologijos skyriuje. Ten buvo renkama Vilniaus Žemutinės pilies archeologinių tyrimų grupė (jai vadovavo Vytautas Urbanavičius ir ten perėjo Adolfas Tautavičius). Aišku, aš mielai priėmiau pasiūlymą ir tokią galimybę. Jau tvirtai žinojau, kad noriu būti archeologu, dirbti Lietuvoje, tirti aukščiausio ir sudėtingiausio lygio ir tik istorinių laikų paminklus. Be to, sovietinės paminklosaugos sistemoje kaip archeologas jau buvau perėjęs visus karjeros etapus – nuo apskaitos iki „ministeriško“ vadovavimo archeologijos paminklų apsaugai. Paminklosaugoje aukštesnės pareigos jau buvo susijusios ne su archeologija, o su vadovavimu paminklosaugai, kuris man buvo ir neįdomus, ir negalimas, nes tuometinė ministerijos vadovybė labai aiškiai ir tiesmukai pasakė, kad man tai neįmanoma,

3 pav. Tyrinėti pasirinkti Senieji Trakai iš oro. Mariaus Jovaišos nuotrauka

Fig. 3. The Old Trakai were chosen for the excavations, view from the air. Photo by Marius Jovaiša.

4 pav. Kasinėjimų metu surastas Senųjų Trakų pilies mūras

Fig. 4. The Old Trakai Castle masonry was found during the time of excavations.

nes tai jau partinės pareigybės ir man reikėtų įstoti į komunistų partiją, bet kadangi mano tėtis buvo dešimt metų atsėdėjęs stalininiuose kalėjimuose, jokių būdu nesiruošiau tapti tos partijos nariu. Svarbiausia, jog aš tuo metu jau susigaudžiau, kad noriu dirbti archeologu ir daryti mokslinius tyrimus. Gerai, kad ir šeima tai suprato, nes pinigine prasme perėjimas iš valdininko darbo į jaunesniojo mokslinio bendradarbio pareigas buvo gerokas finansinis nuosmukis.

AM: Tęsdami pokalbį apie paveldą ir jo sistemą, prisiminkime laikotarpį, kai buvai Kultūros paveldo departamento direktoriumi. Koks tai buvo darbas? Kas pavyko ir su kokiomis sunkiausiomis problemomis teko susidurti, kurių nepavyko iki galo išspręsti?

AK: Na, tai jau visai kita istorija. Pirmiausia, aš buvau ir esu įvairių paminklosaugos komisijų narys, o 1995–2002 m., kaip Lietuvos archeologijos draugijos pirmininkas, buvau visuomeninių organizacijų renkamas Valstybinės kultūros paveldo komisijos nariu. Daug buvo prikalbėta, daug visko siūlyta. Universitete archeologams dėščiau paminklosaugos istorijos kursą. Buvau įkūręs įstaigą „Kultūros paveldo akademija“ ir jai vadovavau. Ta įstaiga aktyviai dalyvavo paminklosaugoje – organizavo įvairius mokymo kursus, įvykdė keletą solidžių tarptautinių paminklosaugos projektų. Taigi, norėjosi pačiam pabandyti, pažiūrėti į paveldo administracinę „virtuvę“. 2005 m. buvo paskelbtas viešas konkursas į Kultūros paveldo departamento direktoriaus vietą. Nusprendžiau dalyvauti, o dar ir kai kurie man svarbūs ir įdomūs žmonės paagitavo. Laimėjau konkursą ir pradėjau dirbti. Tas pareigas ėjau nuo 2005 m. lapkričio iki 2008 m., kol buvusi direktorė teismo sprendimu buvo grąžinta į darbą. 2005 m. pradėjo veikti naujas Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas, su kuriuo kultūros paveldo apsaugos sistemoje atsirado daug naujovių: pasikeitė kultūros paveldo apskaitos sistema – buvo sudarytos vertinimo tarybos, visiškai atnaujintas Kultūros vertybių registras, privatiems kultūros paveldo objektų savininkams buvo galima pretenduoti į valstybės paramą per kompensavimo mechanizmą ir kt. Taigi, reikėjo priimti naujų žmonių, dalį buvusių atleisti. Aišku, buvo problemų. Paveldo apsauga visada buvo ir, mano galva, bus vertinama skirtingai. Tarkime, architektūra yra mokslas ir menas, taigi, senamiestyje, ypač sostinėje ar dideliame mieste, kur visada buvo ir bus naujų

statybų, ją suderinti su paveldu ne visada ir ne visiems pavyksta. Naujų statybų, architektūros, istorijos ir net dailės paminklų vertinimai yra subjektyvūs, o kartais ir politizuoti. Tik vienas toks pavyzdys iš to laiko – labai prieštaringai įvertintas buvusių Vilniaus sporto rūmų įtraukimas į Kultūros vertybių registrą ir dar ten pat, šalia jų, ant buvusių senųjų žydų kapinių, prasidėjusi gyvenamųjų namų statyba. Šiaip jau toks darbas buvo gera vadybos mokykla, teko daug pamatyti skirtingų kultūros vertybių, su daug kuo susitikti.

AM: Kaip atrodo dabartinė paveldosauga ir konkrečiai archeologijos paveldo apsauga, apskaita, tyrimas?

AK: Kaip atrodo, galiu vertinti tik subjektyviai, bet svarbu su kuo ir kaip lyginsi. Galiu pasakyti tik savo nuomonę. Palyginti su kitomis kultūros ir istorijos paminklų rūšimis, archeologijos situacija – daug geresnė, sakyčiau, pati geriausia. Pirmiausia tai mokslas, kuris labai aiškiai apibrėžia, kas yra ir kokie yra archeologijos paminklai. Čia nėra tokio subjektyvumo ar politikos, kaip vertinant architektūros, meno, istorijos paminklus. Archeologijos paveldas, tokie objektai, vertingas išsaugoti kultūrinis sluoksnišnis arba yra, arba jo nėra. Tik archeologai Lietuvoje turi savo, ir dar visuotiniu, slaptu Lietuvos archeologijos draugijos narių reitingavimu išsirinę Mokslinę archeologijos komisiją, kuri sprendžia visus archeologinių tyrimų reikalus. Jos nariai yra ir Vertinimo tarybos nariai, sprendžiantys, ar archeologijos objektą įtraukti į Kultūros paveldo registrą, ar neįtraukti. Taigi, archeologai patys gali priimti sprendimus. Antras, mano galva, puikus dalykas, kurio dar nepasiekė dauguma Europos šalių, – į Kultūros vertybių registrą patenkantys objektai turi itin tiksliai koordinacinių sistemoje pažymėtą teritoriją (daugumoje šalių archeologijos paminklai tėra pažymėti planuose tik kaip taškiniai objektai), be to, ir tai itin svarbu jų tolesnei apsaugai, toji teritorija matoma ir nekilnojamojo turto kadastro kompiuterinėje sistemoje. Kultūros vertybių registre dar yra ir gana detalus objekto aprašymas, literatūra, planai, nuotraukos. Mano galva, archeologijos paveldo apskaita Lietuvoje – neabejotinai aukšto lygio. Tai žinau ir iš buvusio darbo patirties, ir iš įspūdžių įvairiausio lygio Europos archeologų ir paminklosaugininkų susitikimuose. Archeologijos paveldo apsauga – jau rimtesnė problema. Yra žalojimų (prastai vykdoma kontrolė), yra

5 pav. Napoleono karių kapavietės Vilniuje kasinėjimai

Fig. 5. Excavations at the cemetery of Napoleonic troops in Vilnius.

ir elementarios nepagarbos ar net netvarkos (Gedimino kalno tvarkymai iki griūties, Ukmergės piliakalnio „europinis remontas“ ir kt.), akivaizdžiai trūksta lėšų (sustabdyta piliakalnių tvarkymo programa, neskiriama pakankamai lėšų neaiškiems archeologijos paminklams įvertinti). Moksliniai archeologijos paminklų tyrimai Lietuvoje faktiškai nefinansuojami. Kultūros paveldo departamentas to visiškai nedaro, o Lietuvos mokslo taryba finansuoja mokslinius projektus, bet ne archeologinius kasinėjimus. Norint laimėti jų projektą, pageidautina įtraukti įvairius nedestrukcinis tyrimų metodus, ir negirdėjau, kad kas nors iš kolegų būtų gavęs lėšų didelio masto kasinėjimams. Labai daug paviršutiniškų, gal net nebūtinų šurfavimų abejotinos vertės kultūros paveldo objektuose, daug „statybinės archeologijos“ (esamų istorinių pastatų pamatų atkasimai dėl jų būsimos tvirtinimo, komunikacijų trasos ir pan.). Pažiūrėjus į archeologinių leidimų skaičių – jis išpūdingas (kasmet apie 500), bet rimtų, didelės apimties tyrimų – labai mažai. Tirti plotai menkos apimties. Pastaruoju metu nevyksta didesnės apimties piliakalnių tyrimai, nekasinėjami pilkapijai, problemiškas archeologijos paveldo išsaugojimas *in situ*.

AM: Nuo paveldosaugos pereikime prie mokslinių lauko tyrimų. Vienas iš svarbiausių darbų tavo mokslinėje karjeroje – kasinėjimai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) valdovų rūmų teritorijoje. Mano galva, tai ne tik labai svarbus, bet ir visapusiškai sunkus bei sudėtingas tyrimų objektas. Kaip vertintum šį tyrimų etapą? Kas buvo svarbiausia šiuose tyrimuose?

AK: Pirmiausia, puiki, aukščiausio lygio tyrėjų komanda. Archeologijai vadovavo A. Tautavičius, darbams – V. Urbanavičius, architektūriniais tyrimams – N. Kitkauskas. Antra – tyrimai, kuriuose dirbo darbininkai ir talkininkai nuo vaikų iki „Gediminaičių“, nuo rašytojų iki studentų, unikalūs seniausio mūro statiniai, unikalūs archeologiniai radiniai. Tokios apimties archeologinių tyrimų Lietuvoje nebuvo ir vargu ar gali būti, nes tai LDK valdovų rūmai, Vilniaus pilis, sostinės pradžia. Darbų organizavimas, radinių inventorinimas, ataskaitos ir leidiniai, aptverti kasinėjimai, angarai, garsūs ir labai populiarūs renginiai, spektakliai, koncertai, pirmoji didelė Lietuvos archeologinių radinių paroda Vakarų Europoje (Duisburge, Regensburge) ir daugybė kitų svarbių dalykų. Be to, viskas vyko Vilniaus centre, kur organizuoti Sąjūdžio

mitingai, buvo keliama Lietuvos trispalvė ir t. t. Žodžiu, mokslas ir politika toje erdvėje virte virė. Radiniai buvo tokie netikėti, kad, tarkim, kai aptikome tūkstančius puošnių renesansinių koklių duženų, taip „užsikasėme“, kad pamiršome laiką, nors tai buvo šv. Kūčių diena ir Bronė Tautavičienė neapsikentusi pavakare atėjo į kasinėjimus, liepė baigti darbus ir drožti visiems namo, nes Kūčių stalas laukia. Beje, apie tuos koklius ir buvo mano daktaro disertacija, kurią apgyčiau 1994 m.

AM: Be minėtų tyrimų LDK valdovų rūmų teritorijoje, esi kasinėjęs keletą kitų labai svarbių archeologinių objektų. Senieji Trakai, Dubingiai, Unitų bažnyčia Vilniuje, Baltadvaris ir kiti. Kas pasiekta tyrimais, kurie iš jų svarbiausi, davę daugiausia Lietuvos praeities pažinimui? Kokie tolesni lauko tyrimų planai?

AK: Man svarbiausi archeologiniai tyrimai, kuriems aš vadovavau arba kuriuose dirbome vienoje komandoje, tai pirmiausia Valdovų rūmų tyrimai 1988–1994 m. (tuomet ir buvo atkasta visa šiuose rūmuose *in situ* matoma archeologinė ekspozicija, surinkta didžioji dalis, ypač koklių, radinių). Ten dirbome komanda, kur buvo trys archeologai – A. Tautavičius, V. Urbanavičius ir aš (Tautavičius, 1995). 1994–1997 m. vykdžiau archeologinius tyrimus Senųjų Trakų piliavietėje, ten atkasiau dar vieną, iki tol nežinotą mūrinę pilį, kurią XIV a. pradžioje pastatė LDK kunigaikštis Gediminas, joje gyveno Kęstutis ir jo žmona Birutė, gimė Vytautas (Kuncevičius, 1994, p. 3; Kuncevičius, 1996, p. 74–76; Kuncevičius, 1998, p. 258–261). Manau, viduramžių laikotarpio archeologui surasti naują, iki tol nežinotą mūrinę pilį – tiesiog puiku. 1999–2001 m. tyrinėjau Baltadvario piliavietę (Molėtų r.) (Kuncevičius, 2000, p. 339–341; Kuncevičius, 2002a, p. 123–124; Kuncevičius, 2002b, p. 153). Tai buvo bastioninė dvarvietė, vieta susijusi su Giedraičių gimine. 2002 m. kartu su kolege dr. Justina Poškienė tyrinėjome Napoleono karių masinę kapavietę Vilniuje, kur buvo surasta beveik 4 000 karių palaidojimų (Poškienė, 2005, p. 220–222). Kiek žinau, tai bene didžiausia archeologų ištyrinėta masinė kapavietė Europoje ir pasaulyje. 2003–2015 m. tyrinėta Dubingių piliavietė Molėtų r. – ištirta buvusios Radvilų bažnyčios ir jų buvusių rūmų vieta, surasti ir atpažinti Radvilų giminės palaidojimai (Kuncevičius *ir kt.*, 2009; Kuncevičius *ir kt.*, 2011; Kuncevičius *ir*

kt., 2015). 2009 m. už Dubingių piliavietės ir Radvilų kapavietės kompleksinius tyrimus (2003–2009 m.), atliktų tyrimų sklaidą visuomenei ir kolektyvinę mokslinę monografiją „Radvilų tėvonija Dubingiuose“ (Kuncevičius *ir kt.*, 2009) man, prof. dr. Riman-tui Jankauskui ir doc. dr. Rimvydui Laužikui paskirta Nacionalinė mokslo pažangos premija. Didžiuojuosi, kad Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė už mano archeologinius ir paminklosaugos darbus 2017 m. mane apdovanojo ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi.

AM: Nuo lauko tyrimų pereikime prie studijų ir mokslo. Kokią matą šiandienos archeologijos mokslo ir studijų situaciją Lietuvoje ir Vilniaus universitete. Kas pasiekta ir ko dar labiausiai trūksta? Neslėpsiu savo nuomonės, manau, kad šiuo metu Lietuvos archeologiją yra apėmusi gili krizė, bet tai tik subjektyvi mano nuomonė.

AK: Nemanau, kad dabartinė archeologijos būklė yra kritinė. Dabartinė archeologijos situacija susiklostė per pastaruosius dešimtmečius, ji – logiška išcentrinų procesų, kurie prasidėjo atkūrus Nepriklausomybę, tąsa. Viliuosi, kad ir ateitis nebus tragiška, priežastys, kurios kelia nerimą, yra ir objektyvios, ir subjektyvios. Didžiąją jų dalį sukūrė patys mudviejų kartos archeologai. Mokslas, formaliai žiūrint, vykdomas mokslo įstaigose, t. y. Lietuvos istorijos institute, Klaipėdos ir Vilniaus universitetuose. Žiūrint ne tik juridine mokslo įstatymo ir mokslinio programinio finansavimo prasme, mokslinius tyrimus vykdo visi archeologai, t. y. ir dirbantys muziejuose, paminklų apskaitos įstaigose, privačiose archeologinėse bendrovėse. Sovietiniais laikais archeologijos mokslą vykdė tik viena mokslo įstaiga – Lietuvos istorijos institutas. Jie viduramžių, o tuo labiau istorinių laikų miestų ir pilių tyrėjų net nelaikė „rimtais archeologais“, kurie verti mokslinių leidinių ar pakvietimų skaityti pranešimus instituto archeologų konferencijose. Dabar mokslinių archeologinių įstaigų yra net keletas. Yra mokslinių kolektyvų, keliolika mokslų daktarų, daugiau nei pora dešimčių doktorantų, o tai rodo ir lygį, ir perspektyvą, yra finansuojamos archeologinės tyrimų programos, leidžiami moksliniai leidiniai, turime net tris archeologinius mokslinius žurnalus. Muziejai turi puikias, naujai parengtas arba iš esmės atnaujintas archeologines ekspozicijas, išleista ir leidžiama solidžių archeologijos

6 pav. A. Kuncevičius ant surastų Dubingių pilies rūmų grindų

Fig. 6. A. Kuncevičius on the floor of the excavated Dubingiai castle palace.

7 pav. Dubingių piliavietėje apsilankė Vytautas Landsbergis, Andrius Kubilius, Arvydas Anušauskas, Arūnas Gelūnas ir kiti

Fig. 7. Vytautas Landsbergis, Andrius Kubilius, Arvydas Anušauskas, Arūnas Gelūnas and other prominent figures have visited the Dubingiai Castle.

muziejų katalogų. Būtų galima kalbėti apie mokslinių tyrimų kokybę, programų finansavimą ir ypač apie jų ekspertinius įvertinimus, kadrų kaitą, bet nematau, kad tai krizė. Geriau žinau, ir, deja, net esu priverstas tau pritarti, kad baugina dabartinė archeologijos studijų situacija. Žlugo archeologinės bakalauro studijos Klaipėdos universitete, o pas mus šiais metais įstojo tik 7 pirmakursiai ir vos 7 magistrantai. Tai jau artima archeologijos studijų žlugimui. Kodėl taip įvyko? Ilga kalba, tad pasakysiu tik teiginius be komentarų. Lietuva yra maža šalis, tad dviejų universitetų, kurie rengia archeologus, mano galva, – per daug, ypač kai į juos kiekvienais metais buvo priimama po keliasdešimt studentų. Archeologų, kurių profesinė darbo rinka yra archeologinės mokslo įstaigos, muziejai, paminklo-saugos institucijos, privati archeologija, manau, darbo rinkai, archeologijos mokslo ir tyrimo darbų tęstinumui pakaktų kasmet parengti apie 10–15 bakalaurų ir apie 5–7 magistrus, iš kurių 1–3 gali ir nori tęsti studijas doktorantūroje. Esu įsitikinęs, kad dabartinė studentų „krepšelių“ politika visiškai nepasiteisino ir sužlugo. Blogai, kad moksleiviai archeologijos mokosi tik šeštoje klasėje, kad į archeologiją stoja be deramos motyvacijos. Blogai, kad demografinė situacija Lietuvoje tokia tragiška. Blogai, kad universitetinis išsilavinimas neužtikrina reikiamo ir, kaip dabar sakoma, „oraus pragyvenimo“, ypač jei baigus mokslus tokios specialybės pagrindinė darbovietė – biudžetinės įstaigos, muziejininko, žemiausios grandies valdininko alga maža ir nepatraukli. Į universitetą pinigai faktiškai ateina už studijas, bet ne už mokslą. Studento archeologijos studijų krepšelis – mažytis. Dėstymo, dėstytojų, studentų praktikų pokyčiai tiesiogiai priklauso nuo studentų skaičiaus, ir tai stabdo bet kokius naujus kokybinius pokyčius. Gresia pavojus, kad archeologai Lietuvoje nebus rengiami, nes nebus minimalaus reikiamo studentų skaičiaus. Kas tęs archeologinius darbus, kas tirs Lietuvos archeologijos paminklus? Užsienyje parengti archeologai nepažins lietuviškos medžiagos, neparengs archeologinių ataskaitų lietuvių kalba. Kokia išeitis? Pirmiausia ir svarbiausia – privalomi esminiai politiniai sprendimai ir „krepšelio“ atsisakymas, būtinas valstybinis archeologijos studentų vietų užsakymas, būtinas tokių studijų užsakymo finansavimo didinimas, užtikrinantis studijų ir archeologinės praktikos kokybę, deramas mokslo darbuotojų ir dėsty-

tojų atlyginimas. Ar tai daroma, ar politikai tai žino, ar stengiasi pakeisti situaciją? Pamatysime. Dabartinis Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas archeologas akad. prof. dr. Eugenijus Jovaiša šias problemas puikiai žino ir situaciją stengiasi keisti. Būtina ir mums, visiems archeologams, visokeriopai stengtis ir ieškoti būdų paveikti sprendimus priimančius politikus ir valdininkus.

AM: Su daugeliu tavo pasakytų minčių visiškai sutinku, tačiau nesu toks optimistas dėl sėkmingo archeologijos mokslo vystymosi Lietuvoje ir aukšto jos lygio. Žiūrint iš šalies viskas atrodo lyg ir neblogai. Tyrinėjame, leidžiame knygas ir archeologinius žurnalus, dėstome, tačiau pradėję detaliau lyginti savo ir kitų Europos šalių mokslo centrų pasiekimus, akivaizdžiai matome atsilikimą daugelyje archeologijos sričių. Ir dažnai tokia situacija nedaug nuo archeologų priklauso. Šiuolaikinis mokslas yra sudėtingas ir brangus užsiėmimas. Jam vykdyti reikia daugelio dalykų: patyrusių tyrėjų, žinių, lėšų, įrangos ir kitokių išteklių. Be to, archeologijos mokslas labai sparčiai vystosi ir kinta. Kitose šalyse dešimtmečiais ir dar ilgiau veikia stiprūs, gerai finansuojami mokslo centrai, turintys ilgalaikes mokslines tradicijas ir gausių išteklių. Mes visiškai negauname institucinių lėšų moksliniams tyrimams vykdyti (atrodo, institucijos jų nelabai ir turi). Turimas archeologinis inventorių ir kiti išteklių yra labai skurdūs, beveik neatnaujinami. Net archeologinės praktikos, kurių metu vykdomi moksliniai lauko tyrimai, nėra finansuojamos (išskyrus menkus komandiruočiųpinigius ir skurdžius studentų maistpinigius). Kaip galime vykdyti šiuolaikinius mokslinius tyrimus ir sėkmingai konkuruoti tarptautinėje erdvėje? Dažnai nepriteklūs bandome kompensuoti dideliu entuziazmu ir ilgomis darbo valandomis. Tačiau to šiuolaikiniame moksle nepakanka. Dėl menkų išteklių mūsų tyrimų galimybės yra įvairiapusė apribotos. Negalime taikyti daugybės būtinų šiuolaikinių tyrimų metodų, kurie plačiai pasitelkiami kitose šalyse. Ne paslaptis, kad kai kurie archeologai dalį tyrimų apmoka savomis lėšomis, kurios yra labai ribotos ir nedaug keičia nepavydėtiną situaciją. Vienintelis lėšų šaltinis moksliniams tyrimams – moksliniai projektai, kuriuos laimėti darosi vis sunkiau, sakyčiau, tikras iššūkis dėl itin mažo Lietuvos mokslo tarybos programų skaičiaus ir gaunamų lėšų kiekio bei kitų priežasčių. Ats-

8 pav. Apdovanotieji Nacionalinės mokslo pažangos premija (iš dešinės): Albinas Kuncevičius, Rimvydas Laužikas ir Rimantas Jankauskas

Fig. 8. *The laureates of the National Science Progress Award: Albinas Kuncevičius, Rimvydas Laužikas and Rimantas Jankauskas.*

kirų mokslinių programų archeologiniams tyrimams Lietuvoje visai neturime. Prieš keletą metų išnyko ir Kultūros paveldo departamento archeologinių tyrimų programos. Be to, net ir gavus menkas ir įvairiapusiskai apribotas lėšas, vykdyti šiuolaikinius mokslinius tyrimus yra nelabai įmanoma. Sutinku, kad tai ir archeologų bendruomenės problema, tačiau mokslinių tyrimų sėkmė priklauso ne tik nuo archeologų, bet ir nuo kitų veiksnių: vyriausybės mokslo politikos, institucijų vadovų požiūrio, visuomenės dėmesio ir kt. Manau, Lietuvos valstybė ekonomiškai jau pajėgi ir vyriausybė bei kitos institucijos gali skirti daugiau dėmesio ir lėšų ne tik gamtos, gyvybės mokslų, fizikiniam ir technologijos mokslams, bet ir savos tautos praeities archeologiniams tyrimams. Įvairiose archeologijos srityse esame gerokai atsilikę nuo Vakarų šalių mokslo centrų, ir tas atsilikimas tik didėja. Neabejotinai reikia kokybinio proveržio, visai kitokios archeologijos mokslo finansavimo politikos, net tam tikrų organizacinių pokyčių. Sutinku, kad daug kas priklauso ir nuo mūsų pačių veiklumo, sugebėjimų ir

pasiaukojimo. Tačiau, manau, čia ne vieta plėtoti šią temą. Norisi aptarti dar keletą kitų tavo veiklos sričių ir net tam tikrų asmeninių savybių ar charakterio bruožų.

Nevengi iššūkių, imiesi sunkių ir atsakingų pareigų ir darbų, iš kurių vienas – vadovauti Europos archeologų asociacijos (EAA) kongresui, vykusiam Vilniuje 2016 m. Kas buvo sunkiausia, svarbiausia? Ar buvo verta organizuoti šį renginį, kuris pareikalavo tiek daug įvairiausių išteklių ir pastangų?

AK: Lietuvos archeologijos draugija (LAD) pasiūlė surengti kasmetinį EAA suvažiavimą Vilniuje. Tačiau LAD – visuomeninė organizacija, kuri neturi etatinių darbuotojų, todėl tiek LAD, tiek EAA sutarė, kad, jei 22-asis metinis kongresas vyks Vilniuje, tai jo pagrindinis organizatorius bus Vilniaus universiteto Archeologijos katedra. Konkretiems darbams vykdyti bendra trišale sutartimi tarp EAA, Vilniaus universiteto buvo pasitelkta ir VšĮ „Kultūros paveldo akademija“. Visus darbus atliko būtent tos įmonės darbuotojai: Agnė Rutkauskaitė, Rimas Kraujelis,

9 pav. Europos archeologų asociacijos metinės konferencijos atidarymas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose

Fig. 9. The opening of the Annual Meeting of the European Association of Archaeologists at the Palace of the Grand Duchy of Lithuania.

Ramūnas Šmigelskas, Skaistė Ardavičiūtė ir ypač pagrindinė renginio administratorė Agnė Žilinskaitė. Visi jie yra mūsų universiteto Istorijos fakulteto auklėtiniai, o Ramūnas Šmigelskas, Skaistė Ardavičiūtė ir Agnė Žilinskaitė – dar ir mūsų archeologai doktorantai. EAA 22-ame metiniame kongrese užsiregistravo 1 476 dalyviai iš 49 šalių. Daugiausia buvo britų (218 asmenų), lietuvių (59), Jungtinių Amerikos Valstijų atstovų (57 asmenys, kurių dalis labai garsūs tyrėjai, užimantys svarbias pozicijas universitetuose, valstybės institucijose, tenyškčių fondų ekspertai), daug dalyvių iš Rusijos (tarp jų ir Rusijos archeologijos instituto direktorius akad. A. N. Makarovas), Skandinavijos šalių, Lenkijos, Prancūzijos, delegatai iš Australijos, Japonijos, Kuveito (Žilinskaitė, 2016, p. 173–183). Mano galva, renginys pavyko. Daugybė kongreso dalyvių oficialiai ir asmeniškai dėkojo. EAA prezidentas Felipe Criado-Boado uždaryme ir vėliau atsiųstame padėkos laiške pažymėjo, kad jo,

EAA komiteto ir dalyvių, su kuriais daug bendravo, nuomone, tai buvo puikiai organizuotas kongresas. Vilniaus universiteto Archeologijos katedra, kuri nėra didelė, atliko milžinišką darbą populiarindama Lietuvą, Vilnių ir pristatydama mūsų universitetą. Po kongreso buvau išrinktas svarbios ir man itin įdomios Viduramžių archeologijos tyrimų bendrijos – *Medieval Archaeology Research Group* (MERC) – komiteto nariu. Manau, kad tokio dydžio archeologinis renginys Lietuvoje dar kartą bus negreit, bet mūsų „namų darbai“ jau padaryti, mes gerai pasirodėme, mus pažino ir pripažino, tad belieka tęsti darbus, bendraujant su kolegomis iš Europos ir pasaulio.

AM: Buvai ir šių metų kongrese Mstrichte, prieš tai kelerius metus važiavai į kitose šalyse vykusius EAA kongresus. Kaip atrodo mūsų organizuotas kongresas, palyginti su kitų šalių kongresais?

AK: EAA kongresai yra kasmetiniai. Šiais metais buvau Mstrichte, prieš vykusį Vilniuje kongre-

10 pav. A. Kuncėvičius su Prezidente Dalia Grybauskaitė 2017 m. po apdovanojimo ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi

Fig. 10. A. Kuncėvičius with the President of the Republic of Lithuania Dalia Grybauskaitė in 2017 after receiving the Cross of the Officer of the Order “For Merits to Lithuania.”

sai buvo Glazge, prieš tai Pilzene, Stambule. Dalyvių skaičius, išskyrus Stambulą, kuris labiausiai privilegavo savo istoriją ir kultūrą, labai panašus. Sekcijos irgi panašios, bet yra skirtingų akcentų. Tarkime, pas mus buvo daugiau pranešimų iš Baltijos regiono. EAA kongresas Vilniuje, mano ir dalyvių manymu, buvo organizuotas net geriau, o aplinka jaukesnė nei kitur. Vilnius labai gražus, orai buvo puikūs, na, o renginių mieste rugsėjo pirmomis dienomis irgi gausu. Mes kongresą rengėme Vilniaus universiteto centriniuose pastatuose, pačiame senamiestyje, istorinėse, mūsų, Filologijos ir Filosofijos fakultetų, auditorijose. Kiti EAA kongresai dažniausiai vyksta šiuolaikiniuose universitetų miesteliuose, kurių auditorijos gana panašios ir vienodos, Mstrichte renginys buvo organizuotas tenyškščiame parodų centre, kuris vėlgi panašus ar tenai, ar pas mus. Labai pasistengė ir mūsų nacionaliniai muziejai – Lietuvos nacionalinis muziejus, be vei-

kiančios ekspozicijos, parengė specialią archeologinę parodą Vilniaus gynybinės sienos bastėje (Barbakane) ir jos atidarymą, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai suteikė patalpas oficialiems atidarymo renginiams, Lietuvos archeologijos draugija parengė ir anglų kalba išleido daugiau kaip 500 puslapių geriausių Lietuvos archeologų straipsnių rinkinį „A Hundred Years of Archaeological Discoveries in Lithuania“ (2016). Viso to nėra buvę ankstesniuose EAA renginiuose, visa tai mūsų šalies, mūsų archeologijos sklaida.

AM: Minėtų renginių metu ir kitais būdais esi gerai susipažinęs su kitų šalių archeologais ir jų atliekamais darbais, todėl gali įvertinti Lietuvos archeologijos situaciją bendrame europiniame ar regioniniame kontekste. Ko, tavo manymu, labiausiai trūksta Lietuvos archeologijai ir kuriose srityse mes esame stiprūs, pasiekę gerų rezultatų.

AK: Trūksta mūsų žinomumo pasaulyje, tarptautinių projektų, leidinių užsienio kalbomis, publikacijų aukščiausio lygio užsienio moksliniuose žurnaluose. Mūsų kartos archeologai varžomi kalbos barjero, bet jaunimas puikiai įsitraukia, jų pranešimai – aukšto lygio, originalūs ir įdomūs. Reikia ieškoti didelių, gerai finansuojamų tarptautinių archeologinių projektų ir prie jų dėtis. Stiprūs mes daugelyje sričių. Puikiai vertinami akmens amžiaus tyrimai. Pirmiausia tai pasakytina apie Šventosios, Nidos tyrimų rezultatus. Tradiciškai įdėmiai išklausomi pranešimai apie piliakalnius, Kernavė – pasaulio paveldo paminklas, o medinės pilys vėlyvaisiais viduramžiais – retas ir įdomus Europai reiškinys. Domina istorinių laikų archeologiniai rezultatai, ypač Valdovų rūmų medžiaga, Klai-pėdos piliavietė, Napoleono karių masinė kapavietė, labai originalūs pokario partizanų bunkerų ir žudymo vietų tyrimai. Puikius pranešimus pristato mūsų kolegos, dirbantys su paleobotanine, zooarcheologine Lietuvos archeologine medžiaga.

AM: Esi buvęs Lietuvos archeologijos draugijos pirmininku. Dabar esi LAD tarybos narys. Kuo svarbi ši organizacija Lietuvos archeologijai? Kur link ji turėtų judėti?

AK: 1995–2001 m. buvau Lietuvos archeologijos draugijos pirmininku. Tuomet svarbiausia buvo suvienyti archeologijos draugijos narius ir padaryti ją veiksnia, formaliai užregistruoti. Vienas iš svarbesnių darbų buvo 1998 m. organizuotos Lietuvos archeologijos dienos Biskupine. Nuo jų prasidėjo visos archeologinės ir „gyvosios istorijos“ dienos Kernavėje, Trakuose, o dabar jau ir daugelyje kitų vietų. Vėliau archeologijos draugija darė kitus gerus

darbus, ypač svarbios jos kasmetinės archeologinės konferencijos ir tyrimų medžiagos publikavimas leidinyje „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“, nuolat vykdomi kiti geri projektai. Puikus draugijos vadovas ir organizatorius buvo Zenonas Baubonis, o dabar taryboje vyraujantis jaunimas labai gerai tvarkosi, yra itin organizuotas ir veiklus. Draugija reikalinga, o kuria kryptimi ji pasuks, ar tai bus labiau profesinės sąjungos tipo organizacija, ar tik mokslinė draugija – parodys ateitis. Matyt, kaip dažniausiai būna, reikalingos abi kryptys.

AM: Kas toliau? Kokie artimesni ir tolimesni archeologiniai planai?

AK: Artimiausi planai susiję su Kernavės, Senųjų Trakų ir Trakų pusiasalio pilių tyrimais, nes kartu su kolegomis dr. J. Poškiene, dr. Regina Prapiestiene, dr. Roku Vengaliu, dr. Gintautu Vėliumi gavome nuo 2017 m. spalio iki 2019 m. Lietuvos mokslo tarybos finansavimą projektui „Valstybingumo kraštovaizdis: aplinkos transformavimas Lietuvos istorinėse sostinėse“. Pagrindinis projekto tikslas – gamtinės aplinkos įsisavinimo darbų pobūdžio ir apimčių nustatymas istorinėse Lietuvos sostinėse Kernavėje ir Trakuose, gautų rezultatų palyginimas su Vilniaus tyrimų rezultatais bei interpretacija Lietuvos valstybės raidos kontekste. Darbų, jei nori dirbti, visuomet atsiranda. Dalį jau paminėjau, yra siekis kartu su kolegomis publikuoti anglų kalba apibendrinamąjį darbą apie Radvilų giminę Dubingiuose. Bet geriausia, kol darbai nepadaryti, mažiau šnekėti, o stengtis juos daryti.

AM: Dėkoju už pokalbį ir linkiu visokeriopos sėkmės, naujų archeologinių tyrimų ir atradimų.

LITERATŪRA

Kuncevičius A. 1983. Archeologijos paminklų sąrašą tikslinant. *Muziejai ir paminklai*, 5, p. 62–66.

Kuncevičius A. 1984. Makrickų plokštėnis kapinynas. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1982 ir 1983 metais*. Vilnius, p. 123–124.

Kuncevičius A. 1994. Archeologiniai Senųjų Trakų tyrinėjimai. *Baltų archeologija*, 3, p. 3.

Kuncevičius A. 1996. Senųjų Trakų pilis. *Kultūros barai*, 1, p. 74–76.

Kuncevičius A. 1998. Senųjų Trakų piliavietės tyrinėjimai 1996 ir 1997 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*. Vilnius, p. 258–261.

Kuncevičius A. 2000. Baltadvario piliavietės žvalgomieji tyrinėjimai 1999 m. (Molėtų r.). *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais*. Vilnius, p. 339–341.

Kuncevičius A. 2002a. Baltadvario piliavietė. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*. Vilnius, p. 123–124.

Kuncevičius A. 2002b. Baltadvario piliavietė. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais*. Vilnius, p. 153.

Kuncevičius A., Jankauskas R., Laužikas R., Stankevičiūtė D., Rutkauskaitė I. 2009. *Radvilų tėvonija Dubingiuose*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla.

Kuncevičius A., Laužikas R., Rutkauskaitė I., Šmigels-

kas R. 2011. *Radvilų rūmai Dubingiuose*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

Kuncevičius A., Laužikas R., Jankauskas R., Augustinavičius R., Šmigelskas R. 2015. *Dubingių mikroregionas ir Lietuvos valstybės ištakos*. Vilnius: Petro ofsetas.

Poškienė J. 2005. Napoleono didžiosios armijos karių masinės kapavietės tyrinėjimai Vilniuje. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2002 metais*. Vilnius: Diemedžio leidykla, p. 220–222.

Tautavičius A. (ats. red.). 1995. Vilniaus žemutinės pilies rūmai (1990–1993 metų tyrimai). Vilnius.

Zabiela G., Baubonis Z., Marcinkevičiūtė E. (eds.). *A Hundred Years of Archaeological Discoveries in Lithuania*. Vilnius: Lietuvos archeologijos draugija.

Žilinskaitė A. 2016. XXII Europos archeologų asociacijos kongresas Vilniuje. *Archaeologia Lituana*, 17, p. 173–183.

BETWEEN MEDIEVAL ARCHAEOLOGY, HERITAGE PROTECTION AND ARCHAEOLOGICAL MANAGEMENT: A CONVERSATION WITH PROF. PHD ALBINAS KUNCEVIČIUS

Algimantas Merkevičius

Summary

Albinas Kuncevičius was born in Marijampolė, in 1957. In 1975, he finished Jonas Jablonskis Secondary School (currently the Rygiškių Jonas Gymnasium in Marijampolė) and, in the same year, entered Vilnius University, where he studied history and archaeology. After graduating from the University in 1980, he started his archaeological career. The first institution where he had worked at was a heritage organization, the Scientific-Methodic Council for Protection of Cultural Heritage. Later, he was employed in different scientific and heritage institutions, such as the Ministry of Culture, the Institute of Lithuanian History and others. From 2005 to 2008, he was held the office of Director of the Department of Cultural Heritage.

A. Kuncevičius obtained his PhD in Vilnius University in 1993 and started working there as a lecturer in 1994. In 1998, he became an associate professor and obtained professorship in 2014.

Archaeological fieldwork was an important part of Kuncevičius's archaeological career. He excavated a num-

ber of important archaeological sites, including the Lower Castle of the Grand Dukes of Lithuania in Vilnius, the mass graves of Napoleon's soldiers in Vilnius, the Old Trakai Castle site, the Baltadvaris manor place, the Dubingiai archaeological complex (castle and church) and other sites.

In 2009, for their efforts in the complex research of the Dubingiai Castle site and the Radvilos Cemetery (2003–2009) and for the publication of the research carried out for the public and the collective scientific monograph *The Radvilos' Fatherland in Dubingiai*, A. Kuncevičius, together with Rimantas Jankauskas and Rimvydas Laužikas, were awarded the National Science Progress Award. A. Kuncevičius, alone or with co-authors, authored four monographs and many articles in Lithuanian and foreign publications.

In 2016, he was Chair of the Scientific and Local Organizing Committee in the 22nd Annual Meeting of the European Association of Archaeologists. In 2017, A. Kuncevičius was granted the Cross of the Officer of the Order "For Merits to Lithuania."

Iteikta spaudai 2017 m. gruodžio mėn.